

Hadak

Útján

Bajtársi Híradó

A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének tájékoztatója

LXXV. évfolyam

2024. július-szeptember

585. szám

Waldwerkei emlékek a DP-s korszakból - Zágon Lajos (Melbourne) visszaemlékezése 2024 nyarán

Azt hiszem Waldwerkét, a passau-i három folyó egymásba-csatlakozásánál fekvő városrészt nem sokan ismerik, talán nem is hallottak róla. Itt néhány évig egy magyar menekülttábor volt, 4 km-re Passautól, melyet 1945-ben adtak át a megszálló hatóságok a kommunizmus elől menekült magyaroknak, s később menekültkörökben legendássá vált. Mi is itt éltünk, édesanyám itt hunyt el (az szemközti ilzstadti kis temetőben nyugszik)*, és a családom 1950 október végén innen indult tovább a minket befogadó Ausztráliába.

Itt alakult egy magyar középiskola, ahol én is végeztem gimnáziumi tanulmányaimat.

Ezidő alatt a táborban alakult egy magyar cserkészcsapat is, mely az egyik alapja lett a menekült magyar cserkészmozgalomnak, ami hamarosan világszervezetté vált.

Rendkívül jó terep volt ez abban az időben egy fiatal legénynek, mint én, hogy tudását és fantáziáját több irányba fejleszthesse. Ezek közül írok le egyet, melyet én és egyik jóbarátom, Dolesch Gyuszi terveztünk meg és sikeresen kivitelezünk.

A waldwerkei magyar tábor a Duna északi partjától kb. 400 m-re volt, egy kis kacskaringós út végén a domboldalon. Mi a folyóhoz jártunk le fürödni. Egy alkalommal a víz lejjebb ment és szélesebb homoksáv emelkedett ki, melyben elhagyott töltényeket fedeztünk fel nagy mennyiségben. Kiszedtük jónéhányból a puskaport, hogy majd valamit készítsünk belőle.

Megállapodtunk Gyuszival, hogy egy ágyút készítünk, ha már ennyi puskaporunk van.

**Hadak Útján Bajtársi Híradó -
A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségének
tájékoztatója. Indult 1949 áprilisában
Ausztriában ill. Bajorországban, "MHBK
Központi Tájékoztató" címen.
Az MHBK-t alapította Zákó András m.kir.
vezérőrnagy Innsbruckban ill. Klagenfurtban
1947-48-ban.**

**World Federation of Hungarian Veterans
Official Review, Quarterly Periodical**
Megjelenik negyedévenként, ISSN 0847-2599
Kiadó és szerkesztő/Publisher and Editor: Dr.
Tóth Gergely, MHBK központi vezető
Nyomda/Printing: Terc, Budapest
Pénztáros és elosztó: Borbás Erzsébet

A szerkesztő levelezési címe:

Dr. Tóth Gergely

801 S. Federal Hwy., #205

Pompano Beach, FL 33062, USA

Email: hadakutjan@yahoo.com

Az emailben továbbított gépelt anyagot kérjük
sima word-formátumban elküldeni, mert egyébként
nem tudjuk garantálni a megjelenést.

**Kérünk minden címváltozást is a fenti
emailcímen bejelenteni.**

**Minden lapfenntartási hozzájárulást, Zrínyi
Alap járadékot kérünk az alábbi címekre
kiállítani, lehetőleg USA dollárban:**

1. USA/Kanada csekken: egyelőre
Gergely Toth névre kiállítva, a szerkesztő
címére postázva (a Memo-ba: MHBK)

2. Banki átutalással az USA-ból:

Routing nr. [for Wire transfers]: 021000021

Account nr.: 638360377

(Routing nr. [for ACH transactions]: 267084131)

3. Banki átutalással máshonnan:

Swift code: CHASUS33

Account nr.: 638360377

(JPMorgan Chase Bank, 383 Madison Ave., New
York, NY 10017)

Utalások Kanadán belül: l. a 10. oldalon

Beküldött kéziratokat és fényképeket nem
őrünk meg és nem küldünk vissza. A
szükséges javítás és a rövidítés jogát
fenntartjuk. A névvel aláírt cikkek nem
feltétlenül tükrözik a szerkesztő és a kiadó
álláspontját, s azokért mindenkor a cikkíró
felelős. Folyóiratunkban megjelent írásokat –
a szerző és lapunk megnevezésével – más
újságok és honlapok szabadon átvehetik.

Lapzárta:

Márc. 1, jún. 1, szept. 1, ill. november 25.

Az időről-időre fellépő helyhiány kapcsán
megértésüket kérjük, amennyiben lehet, a
beküldött anyagot a következő számokban
közöljük.

A tartalomból:

-Emléktábla Sujánszky Jenő tiszteletére

-Az emigrációs csoportok hírei

-Szeleczy Zitára emlékezünk

-Magyaródy Szabolcs a II. Világháborúról

-Megemlékezések, programok a nyár folyamán

-Halálhírek, méltatások, rövid hírek, levelek

Kerestünk egy kb. 35 cm hosszú és 2.5 cm átmérőjű vascsövet, az elejét gyengén lezártuk egy fadugóval, megtöltöttük puskaporral, beleerősítve egy zsinórt, ami kb. 3 méterről indított. Nagy kövekből készült rögzítő telepet fabrikáltunk, ami úgy nézett ki, mint egy ágyú, amit aztán egy nyitott bejárati ajtó nyílásába állítottunk.

Ezután meggyújtottuk a gyújtózsínort, ami szép lassan közeledett a cső felé és eltűnt, mire azt hittük, hogy vége van, de jött egy hatalmas dörrenés, ami jó messzire kilőtte a töltényt. Persze összefutott néhány ijedt táborlakó, mi meg kaptunk egy kis büntetést, hogy ne felejtsek el, hogy ilyen nem szabad csinálni. Mindez ha jól emlékszem 1947-ben történt egy délután...

A mellékelt kép mutatja az osztálytársaimat, én balról a második vagyok, Gyuszi barátom jobbról a harmadik. Ő aztán az USA-ba került, ott hunyt el úgy 15 éve, a Jóisten nyugosztalja.

*A szerk. hozzáfűzése: Európában már alig létezik eredeti DP-s sírhely, a nyugvóhelyek lejáratára miatt. Zágon Alajosné sírja hála Istennek védettséget élvez, így biztosítva van a megmaradása.

A szerkesztő felvétele, 2023

Részletek Dobozy István, az MHBK Délausztráliai „Zákó András” főcsoportja vezetője, az MHBK központi vezetőjének ausztráliai helyettese, a Szent László Társaság (1861) és Rend ausztráliai törzsszéktartója jelentéseiből Adelaide-ből, a helyi MHBK Értesítő 2024 (LIV. évf.) július-szeptemberi számából, kivonatolva:

Tisztelt Bajtársak!

A 2023 évi október-december havi Értesítőben a Magyar Klub előkertjében lévő emlékmű lebontásáról írtam, ami meg is történt (a korábbi számokban István által már leírt jelentős átépítési munkálatok miatt – a szerk.). Ezért szükséges volt gondoskodnom egy megfelelő helyről a hősök napi megemlékezésünkre.

Mivel továbbra is a szerdai Karitászbéden jövünk össze a legtöbben, megbeszéltem v. Nagy Ákossal, hogy ez a hely lesz a legalkalmasabb. Tervem volt készíteni egy hordozható képet az emlékműről, hogy megteremtsem a megszokott környezetet tagjainknak. A fényképem megvolt az emlékműről, de a felnagyított példány vesztett az élességéből. Ekkor jött segítségemre az unokánk, aki komputeren átdolgozta a fénykép másolatát, kinyomtatta és be is rámozdította. Szóval nagyon szépen sikerült. Egy állvány, letakarva egy függő zászlóval alkalmas alapot adott a kép felállításának. Aztán kihelyeztük a zászlókat és a virágcsokrot.

Később rájöttem, hogy a teljes szépséget az adta, amikor a megjelentek elhelyezték virágzálaikat az emlékmű képe körül és csoportosan, a meghajtott zászlók előtt, elénekeltük a magyar himnuszt.

Többször vagyunk kihívásoknak kitéve, ami megnehezíti életünket. Később rájövünk, hogy ezek a

keretében tartottuk Hősök napi és a Trianoni megemlékezésünket. A megmaradt virágcsokrot elhoztuk a Regnum Mariánum Magyar Katolikus Egyházközség udvarán lévő „Drága Magyar Föld” emlékműhöz. A Szent László Rend összejövetelén megemlékezünk szentjeinkről, hiszen az ő életük példakép számunkra. „Ők régen is, ma is, a jövőben is, olyan Isten felé mutató csillagok, akikre mindannyiunknak érdemes feltekinteni. Nemcsak azért, hogy megcsodáljuk őket, hanem hogy nyomaikon mi is elinduljunk. Igyekezettük aztán ők sem nézik tétlenül. Közbenjárnak Istennél értünk, hogy mi is eljuthassunk arra a keresztény tökéletességre, amelynek beteljesedése az örök élet, az az igazi hazza, ahová ők már eljutottak. A szentekben Isten szándékainak sokrétűségét szemlélhetjük, amit velünk tervez.” *(Idézet: Incze Dénes 'A szentek élete' c. könyvéből)*

Szent László lovagkirályunkat eszményképnek tartották, ezért a Szent László Rend tagjait Szent László lovagjainak nevezték. Így lett a mi fohászkodásunk: Szent László segíts! László folytatta Szent István királyunk munkáját, aki a kereszténységet és annak civilizációját kereste és akarta felépíteni bennünk. Ez a feladat nekünk is szól: A keresztény tanítást nem csak hirdetni, hanem meg is élni az emberiség szolgálatában!

Halálozás

Farkas Sándor, Budapest, 1936. január 3. – Adelaide, 2024. május 4.

Több évtizeden át szolgálta Adelaide magyarságát. Munkáját kötelességtudattal végezte és szeretettel támogatta közösségeink rendezvényeit. A Magyar Klub elnöke 1999-ig, az MHBK főtitkára 1995-ig, a Klub Értesítő szerkesztője 2019-ig, a Vitézi Rend 60 éves jubileumi Érdemkereszttel kitüntetett tagunk, Szent László lovagja, Karitás Egyesületünk tagja.

Az utolsó éveiben hetente továbbította barátainak az "Igei útravaló Hazafiaknak" címen megjelent elmélkezést. Együtt imádkoztunk! Isten veled drága bajtársunk, nyugodj békében.

Sujánszky Jenő emléktáblájának avatása Kőszegen

Kőszeg egy ékszerdoboz, a Dunántúl gyöngyszeme. Az idei Cóger-napi rendezvény rendkívüli jelentőségű volt: 2024. június 22.-én az 1956-os Magyar Szabadságharcosok Világszövetsége, Kőszeg város Önkormányzata támogatásával, a Honvéd Hagyományőrző Egyesület közreműködésével felavatta Sujánszky Jenő legendás '56-os hős emléktábláját, a Dr. Nagy László EGYMI, az egykori katonai nevelő intézet főépületének Aulájában. Sujánszky Jenő két évvel ezelőtt, 93 éves korában hunyt el Párizsban. Az 1956 előtti magyarországi nemzeti ellenállás egyik vezetője, majd Corvin közti felkelő volt. A párizsi magyar közösség egyik meghatározó alakja, a Diadalív alatti „lánglobbantás”, valamint a Père-Lachaise temetőben található Nagy Imre emlékmű szellemi atyja. Ez az most felavatásra került emléktábla őrzi az 56-os hős (aki lapunk olvasója is volt – a szerk.) örök emlékét.

Beküldte Nagy László Gerő ny. ezredes, a HOHE alelnöke

Borbás Erzsébet: Füle András hazatért

Füle András torontói olvasónk méltatását már közöltük a 2023. július-szeptemberi 581. számunkban. Az év május 18.-án hunyt el, felesége, Irénke rendezte a temetését András végakarata szerint. 2024. május 10-én Budapesten a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra urnáját, a családi kriptában. Katolikus szertartás szerinti, megható temetői búcsúztatóján a kántor ismertette András életútját, egyetemi osztálytársa az egyetemen eltöltött baráti emlékeket idézte. Borbás Erzsébet az MHBK nevében a torontói magyarságért végzett példamutató munkájáról emlékezett meg. A temetést fogadás követte, özvegye, rokonai, osztálytársa, évfolyamtársa és barátai részvételével. A Jóisten adjon Andrásnak békés nyugodalmat az örök Hazában!

Zsóka Nikolett Carolina: Emlékezés Szeleczy Zitára, 1956 kapcsán

Szeleczy Zita 1999. július 12-én hunyt el Érden, miután nem sokkal korábban hazatelepült az emigrációból. Földi maradványait végakarata szerint augusztus 3-án helyezték el a nekézsenyi családi sírkertben, ahol ősei, szülei, testvérei is nyugszanak. Síremlékének avatására 2 év múlva, 2001. augusztus 3-án került sor. A bronzból készült dombormű, Domonkos Béla alkotása, a művésznő alakját formálja, megörökítve emlékestjeinek egyik jellegzetes, emlékezetes mozdulatát.

Még életében kiválasztotta Zászlós Zsóka György sorait, amely felkerült síremlékére:

*„ Szépséget a békében,
hítet a háborúban,
vigaszt az összeomlásban,
reményt a hontalanságban
– adhat-e valaki ennél többet nemzetének? ”*

A II. Világháború végén a kommunizmus elől menekült művésznőt Argentínában, Buenos Airesben váratlanul érte az 1956-os magyar forradalom híre. “A világ asszonyaihoz” szóló felhívását elvitte az argentin rádióhoz, ahol azt november 14.-én több nyelven is felolvastatták vele. Emléke előtt tisztelegve e felhívásból idézek:

”Több mint három hete küzd már az én drága hazám, Magyarország, egy brutális ellenség, az orosz megszállók ellen. Egy fegyvertelen kis nép a Szovjetunió óriási katonai ereje ellen. A magyar zászló ma a szabadság jelképe a világ összes népe számára. E hosszú huszonnégy nap alatt háromszor jött már a híradás, hogy a magyar hazafiak ellenállását elfojtották. Ez soha nem volt igaz, és ma sem az! (...) Magyarország folytatja kétségbeesett küzdelmét, mert nem akar, és nem is tud tovább élni az orosz megszállás, a kommunista kormány és annak titkosrendőrsége által rákényszerített, embertelen életformák között. A nemzeti felkelés elfojtásáról szóló hírekkel a Nyugatot és a NATO-t akarják meggyőzni arról, hogy a magyar nép ügye elveszett, s számára a katonai segítség feleslegessé vált. A magyarság pedig ez alatt várja, szívszakadva várja a szabad népek segítségét. Kétségbeesett üzeneteik eljutnak hozzánk: ‘Segítsetek! Küldjetez muníciót, már nem bírjuk tovább; asszonyaink, gyermekeink harcolnak már. Segítsetek, S.O.S! S.O.S!’ És a Nyugat hallgat! Az egész becsületes világ a magyarság segítségére szeretne sietni. Mégsem mozdulhat senki. Az UNO (ENSZ – a szerk.) mindenkit megbénít! Huszonnégy napja egyfolytában hull a magyar vér! Ömlik olyan áradatban, hogy azt innen el sem tudjuk képzelni...

A világ valamennyi asszonya! Most itt a pillanat, hogy megmentjük Magyarországot! Asszonyok, segítsétek nekünk! Magyarország soha nem fogja elfelejteni segítségeteket.”

A szerk. hozzáfűzése: Nikolett Nagy László Gerő ny. ezredes, a HOHE alelnöke unokája. Köszönjük a szívhezszóló írást!

Kérés torontói olvasóinkhoz

Forrai Levente, lapunk torontói elosztója kéri a helybeli olvasókat, hogy akik kapják az újságot, adják meg neki telefonszámukat és emailcímüket, hogy esetleges költözés vagy lakcímváltozás esetén el tudja őket érni. (Ettől függetlenül is kérjük minden olvasónkat, hogy címváltozásait jelentsék a szerkesztőségnek.)

Köszönettel, Levente és a szerkesztő

Hozzájárulások utalása Kanadán belül

Kedves kanadai Bajtársak és Olvasóink, kérjük hozzájárulásaikat az alábbi két módon továbbítani Torontóba. Előre is köszönjük!

1. A hagyományos módon sima csekken, Hungarian Veterans' Association névre kiállítva, s torontói segítőnk, Forrai Levente címére küldve: 26 Spruce Ave., Richmond Hill, ON L4C 6W1
 2. Ún. e-transferrel, mely esetben nincsen banki levonás. Ha szükséges, gyerekek, unokák segíthetnek az idősebbeknek. Ehhez mindössze a lenti emailcímre van szükség.
Az utalás módja: “An e-transfer can be completed via online banking. If your member doesn't do online banking then an option is for them to give the funds to their kids who use online banking and they can complete the e-transfer. E-transfers are to transfer funds within Canada (between Canadian banks). For this, the sender doesn't have to know with which bank you bank, or any account numbers. In order to send an e-transfer, the client should go to their online banking and press “transfer”, choose the e-transfer option, and for the first time “add a recipient”, i.e. add your association's email address, leventef@primus.ca. Once they have entered this email, they can key in the amount and a reason why they are sending the funds, e.g. ‘donation’”.
-

Lg. Kenyeres Dénes nyá. alezredes jelentései Kecskemétről

Kecskeméten is megemlékeztek a trianoni békediktátumról, a Nemzeti Összetartozás Napján

Az emlékezést és koszorúzást Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata szervezte 2024. június 4-én, a Városháza sarkánál lévő Országzászlónál. A Himnusz elhangzása után a Scherzo Vegyeskar énekszámokat adott elő Závori Erika művészeti vezető dirigálásával. A Magyar Országgyűlés 2010-ben törvényben nyilvánította június 4-ét a Nemzeti Összetartozás Napjává.

A rendezvényen emlékezőbeszédet mondott Csáki Tibor, a Kecskeméti Katona József Gimnázium igazgatója, történelemtanár. A szónok röviden felidézte a 104 évvel ezelőtti rendkívüli gyásznapi eseményeit. Megszólaltak hazánkban a templomok harangjai, tíz percre leállt a munka és szünetelt a tanítás az iskolákban. Az egész ország lakossága gyászként érte meg azt a napot!

A győztes hatalmak képviselői meg sem hívták hazánkat, a vesztes felet, a békefeltételek kidolgozásához. Tehát joggal mondhatja az utókor, hogy az 1920. június 4-én aláíratott szerződés békediktátum volt! Hazánk területének 70 százalékát elvették, a Magyar Királyság lakosaiból több mint 10 millió az elszakított országrészekben ragadt, idegen, ellenséges uralom alatt.

A szónok kiemelte: a trianoni kérdés és sokk feldolgozatlan, megoldatlan maradt szinte napjainkig. Tisztelet jár mindazoknak, akik az uszító propaganda ellenére is kitartanak magyarságtudatuk mellett, mindezt átadva utódaiknak. Napjainkban az iskola és a család az a két fontos színtér, ahol a legtöbbet lehet tenni a gyermekek gondolkodásának helyes irányba terelése terén, ezzel magyar nemzeti tudatra nevelve őket.

A beszédet követően Kecskemét város vezetése nevében Szemereyné Pataki Klaudia polgármester, Lévai Jánosné és Szamler László önkormányzati képviselők, Salacz László és Szemellédi Gyula Tamás országgyűlési képviselők, a különböző pártok és szervezetek képviselői koszorút helyeztek el az Országzászló talapzatára. A Himnusz és a Székelyhymnus zárta a megemlékezést. Közreműködött a Kis-Kun Honvéd Hagyományőr Egyesület egyenruhás állománya.

Emlékezés a nándorfehérvári győzelemre

A Magyar Országgyűlés 2011. július 7-én nyilvánította július 22-ét a török hadsereg feletti hatalmas nándorfehérvári siker emléknapjává, a fényes győzelem 555. évfordulójának tiszteletére. Kecskeméten

viszont már évtizedek óta tartottak megemlékezést a Hunyadiváros-részben, a Hunyadi téren álló Hunyadi János lovasszobornál.

A 2024. július 22-én tartott megemlékezésen, a Himnuszt követően Pászti András önkormányzati képviselő köszöntötte a megjelenteket. Bán János, a Hunyadi regényciklus szerzője mondott ünnepi beszédet. Felidézte a nándorfehérvári győzelem izgalmas és érdekes részleteit, a katonák és a keresztény felkelők hősiességét és bátorságát. A megjelent szervezetek képviselői, Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Hunyadivárosi Tanácsadó Testület és a Hunyadivárosi Nyugdíjas Klub közös koszorút helyeztek el a kiváló hadvezér szobránál.

A rendezvényen közreműködött Szelei Mózes versmondással, a Kis-Kun Huszár és Honvéd Hagyományőr Egyesület díszegységgel, valamint Szabó Sándor tárogatóval. A Szózat zárta a megemlékezést és koszorúzást.

Petőfi Sándor halálára emlékeztünk a hős városban

Hazánk egyik legnagyobb költője halálának-eltűnésének 175. évfordulóján, 2024. július 31-én Kecskeméten is megemlékezést és koszorúzást tartottak a Városháza falán lévő márvány emléktáblánál. A megemlékezést a Honismereti Egyesület és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság helyi csoportjai szervezték. A megemlékezésen beszédet mondott Székelyné Kőrösi Ilona múzeológus, történész, aki felidézte a segesvári ütközet fontosabb eseményeit és Petőfi Sándor forradalmár költő eltűnésének, hősi halálának lehetséges körülményeit. Az vitathatatlan tény, hogy Petőfit, az 1849. július 31-én zajló csata után senki sem látta már élve.

Petőfi több szállal is kötődött Kecskeméthez: 1828-31 között itt járt elemi iskolába az evangélikusokhoz, majd 1843-ban vándorszínészként több darabban is fellépett a hős városban. Akkor legalább 20 verset is költött itt. -A beszédet követően Szachó-Pekári István alpolgármester, illetve Székelyné Kőrösi Ilona és Ádám András helyezte el a koszorút az emléktáblánál. Az emlékezők felkeresték még a városban lévő Petőfi-emlékhelyeket. A rendezvényen néhányan a HOHE tagjai közül is jelen voltak.

Repülők Napján emlékeztek a magyar katonai repülés hőseire

A Repülők Napján több évtizedes hagyomány szellemében emlékeztek meg Kecskeméten a II. Világháborúban légi harcokban, feladatteljesítés alkalmával hősi halált halt, valamint a háború után a Magyar Néphadsereg/Magyar Honvédség alakulatainál szolgálatteljesítés közben életüket vesztett pilótákról, repülőgépek személyzetéről. A Köztemetőben lévő Repülők Emlékművénél augusztus 15-én a

Magyar Veterán Repülők Szövetsége Kecskeméti Szervezete katonai tiszteletadással szervezett megemlékezést és koszorúzást. A kegyeleti megemlékezésre a Magyar Honvédség Vitéz Szentgyörgyi Dezső 101. Repülődandár csapatzászlóját is kirendelték.

Somodi Sándor nyá. százados köszöntötte és üdvözölte a megjelenteket. A Himnusz elhangzása után Rác Szabó Zoltán zászlós Juhász Gyula Béke című versét szavalta el. Emlékezőbeszédet mondott dr. Bali Tamás ezredes, a Magyar Honvédség Kiss József 86. Helikopterdandár parancsnoka, a Magyar Veterán Repülő Szövetség elnöke. A szónok röviden felvázolta a magyar katonai repülés történetét, az Osztrák-Magyar Monarchia légiárócsapatától kezdve a mai Magyar Légierőig. Az elmúlt több mint 100 év során a Légierő teljesítette azt a feladatát, amit a magyar hadvezetés meghatározott a számára. Sajnos a háborús évek sok-sok áldozatot követeltek, majd a békeidőszak kiképzése is áldozattal, vérvesztéssel járt. Több százan haltak hősi halált, áldozták fiatal életüket a haza légi határainak oltalmazása során!

Igét hirdetett, áldást osztott Nagy István alezredes, tábori lelkész. A jelenlévő szervezetek képviselői elhelyezték koszorúikat az Emlékmű talapzatára. A szolnoki helikopterdandár nevében dr. Bali Tamás ezredes, a helyi Veterán Repülők Egyesülete képviselőjében Sági János nyá. vezérőrnagy, a Légierő volt parancsnoka, Őrs Ágoston nyá. mk. alezredes, a Budapesti Nyugállományúak Klubja nevében dr. Keszthelyi Gyula nyá. dandártábornok, a II. Világháborúban légi harcban hősi halált halt Szeverényi Kálmán m. kir. repülőhadnagy családja képviselőjében Szeverényi István, a Honvéd Hagyományőrző Egyesület Kecskeméti Területi Szervezet nevében pedig lovag Kenyeres Dénes nyá. alezredes, a területi szervezet vezetője koszorúzott. A Szózat és a Takarodó dallamai zárták a megemlékezést és koszorúzást.

Huszár András jelentései Nagykanizsáról, hagyományőrző és nemzetmentő tevékenységéről

„Egyetlen Zrínyi rohamlöveg sem kerülhet az ellenség kezére, de rohamtüzér sem élve!”

Idén 80 éve, hogy hősi halált halt vitéz nemes barankai Barankay József rohamtüzér százados.

Nevét azzal írta be örökre a magyar hadikrónikába, hogy 1944 júliusában a galíciai fronton rettenthetetlen bátorságról tanúságot téve katonái élén kimentett egy Zrínyi rohamlöveget, amely a senkiföldjén rekedt. Az értékes harceszköz megmentéséért az életét kockáztatta, amely haditettéért felterjesztették a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Éremre.

Sajnos a kitüntetést már csak édesanyja vehette át, mivel egy bombatalálat következtében hősi halált halt. 68 évig idegen földben nyugodott, míg végül hosszas kutatás után 2012-ben sikerült beazonosítani földi

maradványait, majd exhumálni és hazaszállítani. Ebben hatalmas szerepet játszottak a magyar hadisírkutatók, élükön Maruzs Roland alezredes úrral.

2012. november 6-án került sor újratemetésére teljes katonai díszpompával. Koporsóját ágyútalpra helyezve vitték utolsó útjára és földi maradványait a Fiumei úti sírkert 52-es parcellájában helyezték örök nyugalomra.

A Hősök aranygárdája című kiváló dokumentumfilmben is kiemelten foglalkoznak személyével:

<https://www.youtube.com/watch?v=8VsTIRO6v0U>

7 évvel később Kövesdi Kolos barátommal közadakozást szerveztünk a saját pénzünk kiegészítésére, hogy méltó emléktáblával tisztelegessünk a hős rohamtüzér előtt. Végül 2019. október 5-én került sor az ünnepélyes avatásra Bácsalmáson, ahol a gyermekkorát töltötte.

Az eseményt megtisztelték Barankay százados hozzátartozói és tisztelői; beszédet mondott Németh Balázs, Bácsalmás polgármestere, Dr. Barankay András és Maruzs alezredes.

<https://www.youtube.com/watch?v=CRcwVg3bs48>

Ne feledkezzünk meg bajtársairól sem, akik vele együtt haltak hősi halált a bombatalálat következtében.

Két rádiósa, a szentmártonkátai Fejős Dávid tizedes és a királyszentistváni Táncos János őrzető is legdrágább kincsét, életét áldozta a hazáért!

Tettük sugara átragyog időn s enyészeten. – Hősi emléük bennünk örökké él!

„Hazámat szolgálom!” – mondja esküjében a katona

A katona azóta létezik, amióta az emberi közösségek létrejöttek, hogy védjen, óvjon, támadjon, harcoljon és hősként meghaljon a népéért, országáért, Istenéért. Nevezhették bárhogyan a történelem során, feladata és fegyverei is változhattak, de alapvető szerepe megmaradt.

Katonának lenni tartást, fegyelmet, jellemet, életformát jelent. Felelősséget a társakért, a beosztottakért, a sikerért, az életben maradásért. Szolgálnak szívvel, lélekkel, tudással és fegyverrel. Életük és szolgálatauk példakép.

Amilyen büszkeség a kitüntetés átvétele, olyan nehéz feladat szembenézni a háború körülményeivel, a halállal. Nevüket márványba vésve őrzi meg a közösség, amelyben éltek.

Mi lehetne megtisztelőbb, minthogy maga a miniszterelnök, aki maga is katona volt, a korábbi honvédelmi miniszter, Gömbös Gyula, és József főherceg érkezik az avatásra. Mekkora megtiszteltetés ez Nagytéténynek. 1934. október 28-án vasárnap délelőtt 9 óra volt.

„Koronatanúja vagyok annak, hogy Nagytétény fiai, nemcsak ez az elesett 112 hős, hanem az életben maradott bajtársaik is, mindig megtették odakint kötelességüket. Hősök voltak a szó legnemesebb értelmében...

Nincs okunk a kétségbeesésre. Ezek a hősök nem haltak meg hiába, mert az ő szent örökségüket átvettétek Ti, magyar testvéreim, akik nemcsak fegyverrel a kézben, hanem a hétköznapi munkájában is szívetek minden dobbanását a magyar haza felépítésének szentelitek” - mondta József főherceg tábornagy 1934-ben.

A táborigmise után következett az avatási ünnepség. Bálint Béla községi főorvos köszöntötte ő királyi fenségét és felkérte az emlékmű leleplezésére. A főherceg lelkes szavakkal emlékezett meg az 1. és 17. honvédszázados, valamint a 32. és 69. közös gyalogszázados hőseiről, amely ezredekben a nagytétényi katonák harcoltak az I. világháborúban. Maga a főherceg a hazáért való összefogásra buzdította a megjelenteket. Ezután megkoszorúzták az emlékművet, amely Thomas Antal műépítész alkotása.

A vitézre, a lovagra, a kurucra, a honvédre, a csaták hőseire, a katonára emlékezünk ma, azokra, akik hazánkat szolgálták és szolgálják ma is. Ezen a napon, május utolsó vasárnapján tisztelegünk előttük.

Monostoriné Szelezcky Gabriella, Nagytétény, 2024. május 26.

Babucs Zoltán, Magyar Hírlap: Határőrök a székelyföldi végeken. A második világháború (majdnem) elfeledett hősei (2022)

Hetven évvel ezelőtt ismét felállították a nagy múltú székely határőrséget, amely aztán két éven át védte Magyarország keleti határait az ellenségtől. A székely honvédek csak azután tértek haza falvaikba, hogy a sokszoros túlerőben levő Vörös Hadsereg a románok átállása miatt akadálytalanul átkelt a Déli-Kárpátok szorosain és hágóin.

A második bécsi döntésnek köszönhetően Észak-Erdély és a Székelyföld, Erdély „szébb, de szegényebb” fele tért vissza 1940 szeptemberében a Magyar Királyság kebelébe, melyet nemcsak gazdasági és társadalmi területen, de a honvédelem szempontjából is be kellett illeszteni az ország vérkeringésébe. A német külpolitika ördögi sakkjátszmájának köszönhetően versenyfutás kezdődött meg a Magyar Királyság és Románia között Erdély háború utáni hovatarozását tekintve. Ebből eredően 1941. június 22-én Románia az elsők között csatlakozott a Harmadik Birodalom Szovjetunió elleni hadjáratához, Magyarország pedig öt nappal később lépett a hadviselő felek sorába. A Magyar Királyság keleti határainak védelmére 1942. március 1-jén megkezdték a Székely Határőrség újbóli szervezését, a Székely Határvédelmi Erők Parancsnokság törzsét pedig ezen esztendő november 15-én – éppen 70 évvel ezelőtt – állították fel.

Miután a német „villámháború” 1941 végén Moszkva alatt kifulladt, 1942 elejétől Hitler szemében felértékelődtek kisebb szövetségesei, így azok haderejének nagyobb arányban való részvételét követelte a „bolsevizmus elleni keresztes hadjáratban”. A magyar hadvezetőség részben engedett a német követeléseknek, de nem kívánt azon hibába esni, mint 1918-ban, vagyis: az ország a háború után ne maradjon hadsereg nélkül, s meg tudja védeni határait, főleg a románokkal szemben. Így történhetett, hogy 1944 tavaszáig az anyaországi seregtettek egyre fokozottabb bevetése mellett csupán egy-két erdélyi honvéd csapatot küldtek ki a keleti hadművelési területre, a kolozsvári IX. hadtest, valamint a Székely Határvédelmi Erők mozgósítása csak a hadi eseményekben bekövetkezett változások eredményeként történt meg 1944 tavaszán.

A Székely Határőrség szervezése 1942. március 1-jén vette kezdetét, s a 20 székely határőr-zászlóalj állományát kezdetben 48–60 éves tartalékosok adták. Székely határőrzászlóaljak szerveződtek Gyergyószentmiklóson, Ditrón, Csíkszépvezén, Csíkszentdomonkoson, Csíkszeredában, Kézdivásárhelyen, Kovásznán, Sepsiszentgyörgyön, Baróton, Székelyudvarhelyen, Oklándon, Székelykeresztúron, Parajdon, Marosvásárhelyen, Erdőszentgyörgyön, Ákosfalván, Mezőmadarason és Nyárádszeredában.

Az alakulatok ekkor még egyenruhát sem kaptak, a gyakorlatokra behívott határőrök ruhakoptatási díj ellenében saját civil ruhájukat viselték. A határőrzászlóaljak feladata volt egy esetleges román támadás során a segítség beérkezéséig – helyismeretük kihasználásával – a határvidék alakulatok harcának támogatása.

1943 őszén nyolc gyalogos és két tüzér kiképzőtáborhoz hozták létre, ahol kb. 8000 székely határőr

részesült rövid kiképzésben. Ezen év októberében két, 18–19 éves behívottakból álló újoncévfolyamot is behívtak, vagyis az apák és fiaik – más néven: „leventekatonák” – együtt szolgáltak. Az 1925-ös születési évfolyam tagjaként vonult be határőr-kiképzésre a magyarói illetőségű Ivás István a szásztekei (gyalogos) kiképzőtáborba. Kiképzésük ideje alatt látogatta meg őket vitéz felsőtorjai Kozma István vezérőrnagy, a Székely Határvédelmi Erők első parancsnoka – akit 1951-ben koncepció per eredményeként elítéltek és kivégeztek –, hozzájuk intézett beszédében így indokolta 21 éves koruk előtti behívásuk szükségességét: „Elmondta, azért vagyunk idő előtt behívva, mert az országnak szüksége van katonákra, különösképpen a székelyföldi ifjakra, hogy az ősi hagyomány szerint apák és fiúk együtt védjék a Székelyföldet, ha szükség lesz rá. Ezért lett újra életre hívva a régi székely határőrség. (...) Miután itt a kiképzőtáborban felkészültünk, ki leszünk helyezve a már megalakított székely határőr-zászlóaljba, az idősebb székely bajtársakhoz, valószínű, hogy olyan is lesz köztünk, aki az apjával kerül egy zászlóaljba, úgy, ahogyan őseink, több száz évvel ezelőtt. Beszélte arról, hogy a székely nemzet évszázadokon át katonanemzet volt. Békeidőben az ország keleti határát őrizte és védte, de ha a magyar hazát megtámadták, apa a fiával egy emberként részt vett a király oldalán az ellenség kiűzésében. A székely katona híres volt vitézségéről. Ezért büszkék lehetünk őseinkre, akik példaképeink lehetnek. Ezért nekünk követnünk kell hős székely őseinket.”

1944 nyarán a Székely Határvédelmi Erőknek keleten 200 km, délen és nyugaton ugyancsak 200 km hosszú síkságot és hegyvidéket kellett védeniük kb. 40–50 ezer fővel. Egy határhadász-zászlóaljra átlagban 70–80 km, egy ütegre 50 km, míg egy határőrzászlóaljra 20 km védendő határszakasz jutott. Románia 1944. augusztus 23-án, egyik napról a másikra szövetségest váltott, Mihály király rádiószózatában utasította hadseregét Észak-Erdély visszafoglalására. A román területen kelepcébe került német 6. és 8. tábori hadseregek a székelyföldi hágók felé hátráltak, és napok kérdése volt, mikor éri el a háború a Magyar Királyság keleti határait. Augusztus 26-án az Úz és a Csobányos völgyében, másnap az Ojtozi-szorosban jelentek meg a szovjet csapatok. A székely határőrök ekkor kerültek először harcérintkezésbe az ellenséggel, s kemény helytállásuk ellenére súlyos veszteségeket szenvedtek. Úz-völgyi hegyomlás című riportkötetében Sylvester Lajos nekik állított emléket.

Magyaródy Szabolcs (Hamilton, Ont.): A II. Világháború felesleges meghosszabbítása?

Évekkel ezelőtt került kezembe egyik nyugatra sodródott hazánkfia, “Ladislav Farago”, azaz Faragó László nyolcszáz oldalas könyve: “Patton: Ordeal and Triumph” (DEL Publishing, ISBN nélkül).

Már istentudja hányszor olvastam át, mert minél többet böngészem, annál jobban megvilágosodik előttem a világháborúk igaz története. Még ma is altatóként használom ezt az igen kopott és barnára oxidált könyvet, amelyet már szétesés fenyeget.

Ha kézbe vesszük, szokatlan ismertető sorokat olvashatunk a hátlapon:

Befejeződhetett volna ez a háború 1944 őszén?

Miért állították meg az amerikai Harmadik Hadsereget, mikor a nácik már az összeomlás határán álltak?

Miért váltották le Pattont?

1) Az első kérdés a legizgalmasabb. Ugyanis a partraszállás után elővették Patton tábornokot a szicíliai pofozás utáni szégyenpadról és a már harcoló Harmadik Hadsereg élére állították. A németek már előbb felismerték hadvezéri képességeit és illő tiszteletben tartották, sőt tartottak tőle, nem ok nélkül.

Patton hamar elérte a kitűzött célját Falais francia városnál, ahol a brit hadsereggel kellett volna találkoznia, zsákba szorítván egy hatalmas német haderőt. Montgomery kanadai hadserege nem tudta időben felküzdeni magát Falaishoz, így a kevés fegyverrel menekülő német hadsereg kiözönlött a zsákból, éppen Patton orra előtt. Hiába kért engedélyt a támadás folytatására, Eisenhower nem engedte megsemmisíteni a kiözönlő német hadosztályokat. Ezek a katonák, újraszervezve és -felszerelve, sikeresen folytatták a háborút. Sanda gyanúm szerint hosszabb háborúra rendezkedett be az amerikai hadiipar, nem lett volna illő túl hamar befejezni az üzleti vállalkozást...

2) A Falais-i eset után Patton, az amerikai "Rommel", gyöngye közepes, de nagyszámú páncélosaival és a harci repülőkkel áttörte a frontot és a szárnyaival nem törődve, megállás nélkül folytatta a támadást. Így a németeknek nem adott esélyt a megállásra és egy erős védővonal megszervezésére. Amikor a szervezett ellenállás úgyszólván már teljesen megszűnt, Eisenhower megvonta a benzin és lőszer utánpótlását, megállásra és teljes tétlenségre ítélve az előretörő Harmadik Hadsereget. Patton az utolsó csepp benzinig folytatta a támadást, amíg a lőszer és benzinhiány megállásra kényszerítette. Már a benzinnel működő gulyáságyúinak is alig jutott üzemanyag.

Különösen káros volt a Metz történelmi erődváros előtti kényszerű rostokolás. Ugyanis ez a hatalmas erőrendszer teljesen üres volt, menetben elfoglalhatták volna Pattonék, de ez nem szerepelt Eisenhower tervei között. Hetekkel később, az üzemanyag és lőszer utánpótlás megindulása idejére, a németek megtömték az erődöket fegyverrel, katonával. Patton nagy ember- és idővesztést szenvedve, erődről erődre kellett elfoglalja Metzét. Ez természetesen időt adott a németeknek a West Wall megszállására.

Párizs felszabadításának dicsőségétől szándékosan fosztották meg Pattont. Érthetően a francia főváros felszabadítására egy francia páncélos hadosztályt jelöltek ki. Addig a pillanatig azok a Harmadik Hadsereg kötelékében harcoltak, de Párizs előtt átcsatolták őket az első hadsereghez, hogy Patton még közvetve se kerüljön Párizsba. Némi elégtételt kapott a francia katonáktól, akik végig büszkén a Harmadik Hadsereghez tartozónak mondták magukat.

Párizs után Patton folytatta a gyors támadás-sorozatát, mert alig volt az útjában szervezett ellenállás. Ez adta neki az ún. "Sure thing" ötletet. Gondosan kidolgozott terve szerint és néhány kölcsönvett hadtesttel lerohanja az előtte lévő gyér német csapatokat, áttöri a West Wallt, átkel a Rajnán és elfoglalja a Ruhr-vidéket. Terve szerint a lendület magával sodorhatja a hetedik hadsereget és Montgomery brit csapatait is. Közvetlen főnöke, Bradley tábornok is pártolta a tervet, de Eisenhower lefújta az egészet.

Nagy kár, mert 1944 koraőszén véget vethetett volna a nyugati háborúnak, lerohanhatták volna Közép- és Kelet-Európát, hazánkat is beleértve. Mérhetetlen szenvedéstől, rombolástól, halottak százazreitől és a szovjet megszállástól menekültünk volna meg.

Mi volt az oka Eisenhower és Marshall tábornokok döntésének? Tudni nem, de gyanakodni lehet. Az első akadály a terv volt. Ugyanis a partraszállástól számítva a napi előnyomulásnak ütemterve volt. Ez a harcok hevességének, az utánpótlás haladásának, a veszteségek pótlásának figyelembe vételével számították ki.

Egyszerűen nem számítottak egy Patton-féle hadviselésre. A másik lehetséges ok, hogy a hadiipari rendeléseket fel kellett használni. A tengeren sokszáz megrakott Liberty hajó hordta a bombákat, muníciót, tankot, üzemanyagot, mozdonyt, teherautót, élelmet. A levegőben folyamatosan repültek át a bombázó-, vadász- és egyéb gépek. Európa totális lerombolása is időbe került, még nagyon sok várost kellett romhalmazzá bombázni.

Amikor az angol, amerikai, kanadai (és lengyel) csapatok a Rajnához értek, a szervezett német ellenállás

már szűnőben volt. Mielőtt a nagy propagandával bejelentett, "szenzációs", Churchill által is végignézett Montgomery-átkelés megtörtént, már vagy három amerikai hadosztály előbb átkelt a Rajnán és terjeszkedett. Még jó, hogy Montgomeryt nem várta egy amerikai fogadóbizottság a túlsó parton. A rajnai átkelés után alig volt ellenállás. Például a Harmadik Hadsereg napi menetteljesítményét csak az utánpótlás kényelmes haladása csökkentette. Minden ellenállás nélkül száguldottak páncélosai Nürnberg irányában. A magyar Hunyadi Páncélgrámátos Hadosztály megfigyelői Rohr község határán, az útszéli magaslaton állva integettek az amiknak.

Amint Farago könyvéből kiderült, Csehország elfoglalására száguldott Patton.

Valójában az egész nyugati német ellenállás megszűnt. Már Montgomery is akadály nélkül haladt északra. Az amerikai hadseregek pedig napokon belül megszállhatták volna Berlint, Prágát és Bécset. A tábornokaik vágattak volna előre, amikor Eisenhower parancsa megállásra kényszerítette őket.

Patton csapatai már mélyen Csehországban voltak. Egy titkosszolgálati tisztekkel és haditudósítókkal megrakott felderítő jeep, hatalmas amerikai zászlót lengetve, a visszavonuló német csapatokkal szembe szágulda érte el Prága főterét. A Vencel téren fogadta őket a cseh ellenállók vezetője. A Harmadik Hadsereg másnap már nagy erővel, puskalövés nélkül elfoglalhatta volna Prága környékét is a várossal együtt.

Ennek egy kis magyar vonatkozása is van. Farago szerint a jeepen volt egy OSS-tiszt, Eugen Fodor, állítólag szlovák származású százados. Ez a fickó, azt gyanítom, gyermekkorában Fodor Jenő névre hallgatott. Vélhetőleg Amerikában rájött, hogy ha szlováknak vallja magát, bizonyos területeken könnyebben érvényesül...

3) Patton erősködése nem számított, csapatait ki kellett vonnia Csehországból és délre, a nemlétező "Alpenfestung" irányába küldenie. Dühöngött, vitatkozott, de teljesítette a parancsot és délnek fordította hadseregét. Linzet, Nyugat Ausztria és Bajorország nagyrészét még megszállhatta.

A sors úgy adta, hogy egy nagyon szegényesen felszerelt, harcképtelen magyar hadosztály is az Altmühl folyó völgyében igyekezett hazafelé, Magyarország irányába. Az amerikaik jól ismerték a helyzetet és nem támadták meg a magyarokat. Ők nappal vonultak, igen kényelmes tempóban, a magyarok pedig éjjel. Ez így ment nagypéntektől május ötödikéig. Steindorf környékén, Ausztriában estek fogságba, minden incidens nélkül.

Patton volt a M. Kir. Honvédség és a nyugatra menekült magyarok szerencséje, ő ugyanis próbálta, többkevesebb sikerrel betartani a Genfi Egyezményt, valószínűleg az egyetlenként az amerikai hadseregparancsnokok között. A háború után gyakorlatilag nem kezelte ellenségként a magyar katonákat, csak adminisztrációs szempontból tartotta őket alig őrzött táborokban. Sőt a Hunyadi Hadosztály szétszéledt tagjait elkezdte összegyűjteni és amerikai fegyverekre átképezni.

Ezt az esetet Faragó úgy írja le, hogy Sztalin több, az amerikai elnöknek írott levélben is vádolta Pattont a náci csapatok nagyon lassú leszerelésével.

Faragó szerint a németekkel túl jól bánt, csak a legnagyobb gazembereket fogta el, az alsósintű adminisztrációt békén hagyta, mert számított a háború folytatására a szovjet ellen. Úgy vélte, "előbb-utóbb megtámadjuk a Szovjetuniót. Miért nem most, amikor itt van a hadseregünk. A német hadsereggel és a légierőnkkel Ázsiába tudnánk visszarúgni a vörösöket."

Ez lett a veszte. Eisenhower leváltotta és egy jelentéktelen, lényegében ellátó "hadsereg" vezetésével büntette és aláta meg. Majd szépen meg is ölték, vagy hagyták, hogy a szovjet ügynökök tegyék meg ezt a szívességet... (www.telegraph.co.uk/news/northamerica/usa/38691117/General-George-...12/24/208)

Ami minket illet, ez a könyv megerősíti az egyik magyar tévéműsorban még 2016-ban elhangzottakat, mely szerint az OKW látván, ezt a háborút elvesztették, Svájcban, nagy titokban, rendezett körülmények között összeültek az amerikai hadsereg megbízottaival egyezkedni. Megállapodtak, hogy a német elit páncélos hadosztályokat kivonják a nyugati frontról és Magyarországon, a vörösök ellen vetik be, tehát Németország nyugati felében megszűnik a kemény ellenállás. (Szaniszló: Világpamoráma)

Mindkét fél érdekében volt a szovjeteket keleten megállítani, mert ha idejében elfoglalják Magyarországot,

nyitva áll az út a Po völgye, a felső Duna és a Rajna felé. Abban az esetben Olaszország és valószínűleg Franciaország is a kommunisták uralma alá kerül. Mindkét országban az ellenálló, fegyveres partizánok lényegében a kommunista pártok kezében voltak. Tudjuk, a háború után mindkét országban nagyon erős volt a kommunista párt, egészen az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc kegyetlen leveréséig.

Mindez kiderült Sztálin és Rooseveltt levelezéseiből is. A vörös diktátor hamar megkapta a megállapodás híret az amerikai kormánykörökbe beépített kémektől és keményen tiltakozott. Ne feledjük, Göbbels is, a Das Reich nevű náci pártújság 1945 március elsejei számában ezt írta: "Budapesten Bécsset védtük!" (Gosztonyi Péter)

Akarva-akaratlanul rajtunk múltott Nyugat-Európa jövője. Hazánk elpusztítása, kirablása, százezrek pusztulása, százezrek elhurcolása, további százezrek nyugatra menekülése, országunk újbóli megcsönkítése volt a büntetésünk. Szegény lengyelek pedig ugyanazt kapták jutalmul, amit mi büntetésül.

Ennyit érnek a kis nemzetek, emberek millióinak élete és halála, nyomorúsága a nagyhatalmak játékaiban...

RÖVID HÍREK

-A Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet, „Az 56-os Forradalom és Szabadságharc Emlékéért” Alapítvány és a Lovasi Római Katolikus Egyházközség közössége „**A történelemformáló Szent II. János Pál pápa**” című tárlat megnyitóját rendezte 2024. július 27-én, a Szűz Mária Szent Neve tiszteletére szentelt XIII. Századi lovasi Római Katolikus templomban. A tárlat **Pintér Kornél, a Magyar Vidék Országos 56-os Szervezet országos elnökének** magángyűjteményéből került összeállításra, mely Őszentsége Szent II. János Pál pápa minden földrészt érintő főpásztori látogatásaival kapcsolatos postai bélyegeket és elsőnap borítékokat (FDC) tartalmaz a világ minden részéről. A tárlatot megnyitotta Főtisztelendő Berkes Péter plébános, a kommunizmus elleni küzdelem szent harcosát méltatta Pintér Kornél.

Hadak Útján – a harmadik legrégebbi folyamatosan megjelenő magyar sajtótermék a Kárpát-medencén kívül